

РЕШЕНИЕ

№ 33537

гр. София, 27.08.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 6 състав, в
публично заседание на 08.06.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Боряна Бороджиева

при участието на секретаря Елеонора М Стоянова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **10036** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 284 - 285 от Закона за изпълнение на наказания и задържане под стража (ЗИНЗС), във връзка с чл. 203 и следващите от АПК, във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ). Образувано е по искова молба на Е. Д. М., ЕГН [ЕГН], изтърпяващ наказание „лишаване от свобода“ в СЦЗ, срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ (ГДИН) за заплащане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 100 000 лева, за които се твърди, че са причинени вследствие действия на служители на ответника при извършено на 23.09.2025 г. претърсване на спално помещение № 16, в което ищецът е бил настанен, и личен обиск на лишените от свобода в помещението.

В исковата молба се твърди, че на 23.09.2025 г., по време на извършено през нощта претърсване на спално помещение № 16, служители на ответника разхвърлили и разбъркали съхранявани от ищеца документи по множество съдебни и прокурорски производства, включително по дело № 404/2023 г. по описа на САС, НОХД № 1006/2016 г. по описа на СГС, както и документи по други дела, жалби и преписки. Твърди се, че след приключване на проверката бил принуден да подрежда документацията си до ранните сутрешни часове, вследствие на което не могъл да спи. Според изложеното действията му причинили болки и страдания, уплаха, страх, безпомощност, безнадеждност и усещане за безизходица. Ищецът се позовава и на нарушение на права, гарантирани от Международния пакт за граждански и политически права, Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, Хартата на основните права на Европейския съюз и Договора за Европейския съюз.

В съдебно заседание ищецът лично поддържа исковата претенция. Твърди, че претърсването е

било извършено без законово основание и по начин, който определя като тормоз и изтезание. Сочи, че служителите са влезли в спалното помещение около 22:00 часа, вдигали шум, поставили го с лице към стената, хвърляли папки и документи, стъпвали с обувки върху част от тях и оставили след проверката разхвърляни вещи и книжа. Поддържа, че действията са били заснети с преносима камера, но впоследствие ответникът е заявил, че запис не е наличен. Твърди още, че съхраняваната от него документация е свързана с множество висящи съдебни и прокурорски 1/7 производства и че разбъркването ѝ е затруднило упражняването на правото му на защита. Назначеният по реда на правната помощ процесуален представител на ищеца – адв. Я., поддържа иска като основателен и доказан и излага подробни съображения в представена писмена защита. Ответникът – Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, не изпраща процесуален представител в съдебно заседание. Становище по съществото на правния спор излага в писмения отговор на исковата молба и в молба от 29.05.2026 г. /л.86/, изготвена от юрк. Д., с която претендира присъждане на разноски за юрисконултско възнаграждение. Представителят на Софийска градска прокуратура дава заключение за неоснователност и недоказаност на иска. Административен съд София-град, I отделение, 6-и състав, след като обсъди доводите на страните и събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, приема за установено от фактическа страна следното: Между страните не е спорно, че ищецът Е. Д. М., [ЕГН], изтърпява наказание „лишаване от свобода“ в Затвора [населено място], като към датата на твърдяното от него нарушение 23.09.2025 г. е бил настанен в спално помещение № 16. От докладна записка от 24.09.2025 г. , изготвена от инсп. И. И. /л.57/, , се установява, че на 23.09.2025 г. около 21:45 часа е извършено претърсване на спално помещение № 16 на 5 група и личен обиск на настанените в него лишени от свобода. В докладна записка, вх. № 22487/24.09.2025 г. /л.59/ , е посочено, че по разпореждане на дежурен главен надзирател, в присъствието на командир на отделение и съвместно със служители на надзорно-охранителния състав е извършено претърсване на спално помещение № 16 на 5 група, при което не са открити забранени вещи. Видно от сведение, рег. № 11546/28.10.2025 г. /л.61 – гръб/, дадено от лишения от свобода М. Д., който бил в помещението към онзи момент, се установява, че претърсването е продължило около 15 – 20 минути, като според него не е имало скандали между ищеца и служителите на затвора и отношението на последните било нормално. Посочено е, че всичко било заснето с боди камера, ищецът се намирал в помещението и вещи не били иззети. От протокола за претърсване и обиск, съставен на 23.09.2025 г., в 21:50 ч./л.60/, се установява, че при извършените действия не са иззети вещи, предмети или хранителни продукти. В протокола е отразено, че ищецът няма възражения по извършените действия. В сведение от 10.10.2025 г. /л.60 – гръб/ Е. М. е посочил, че по време на претърсването на спално помещение № 16 на 23.09.2025 г., са объркани и смесени съхраняваните от него документи, а горните действия били извършени през нощта, което определя като издевателство. Посочено е също, че по време на проверката документи не са му вземани, а само разбъркани и разхвърляни, което затруднило защитата му по делата, които води. От Постановление по пр.пр. № 22850/2025 г./18.11.2025 г. по описа на СГП /л.34/ е видно, че на 25.09.2025 г. л.св. Е. М. е депозирал жалба в СГП /представена на л.55 поделото/, съдържаща оплаквания по отношение на извършеното претърсване в спално помещение № 16 на 23.09.2025 г., изразяващи се в това, че по време на незаконно извършен обиск от страна на служители на затвора му били иззети документи и книжа, които впоследствие му били върнати, като вследствие на така предприетите действия бил 2/7 възпрепятстван да си почива и спрямо него бил упражнен психически тормоз. В Постановлението е посочено, че за целите на проверката е предоставен видеозапис от боди камерите на извършилите претърсването служители, от който се установява, че в спалното

помещение Е. М. съхранява значителна по обем документация, съхранявана в папки и класьори, която е била проверена.

Посочено е, че от прегледа на видеозаписа се установява, че в хода на претърсването не са били извършвани безразборни действия от страна на служителите от надзорно-охранителния състав. От видеозаписа става ясно, че служителите преместват папките и класьорите с документи, без да вадят и проверяват тяхното съдържание. Установено е, че действията на проверяващите са последователни, като преместените класьорите са върнати поетапно на местата си. От записа се установява, че по време на проверката, в 21:59 часа, един от служителите вдига горния куп документи, като част от листата, намиращи се между тях и класьорите се разпилява по пода, но лицето се навежда и оставя материалите встрани. Установено е също, че действията по проверката приключват в 22:03 часа, когато служителите напускат килията, а протокол за извършеното претърсване е съставен в 22:04 часа на 23.09.2025 г.

Прокурорската проверка е приключила с отказ от образуване на досъдебно производство, поради липса на извършено престъпление по смисъла на чл.319 от НК, както и поради недоказаност на оплакванията за извършено изтезание в нарушение на чл.3 от ЕКПЧОС. От протокол, рег. № 10942/15.10.2025 г. /л.69/ се установява, че във връзка с пр.пр. № 22850/2025 г. на СГП е снет на диск запис от боди камера за периода от 21:49 ч. до 22:04 ч. на 23.09.2025 г., с която е бил оборудван служител, участващ в претърсването на спално помещение № 16. Във връзка с протоколно определение на съда от 30.03.2026 г., с което задължава ответника да представи всички доказателства, въз основа на които е разпоредено претърсването, самото разпореждане, ако има писмено такова, както и основанията, които са наложили извършаване на процесните действия от страна на служителите на ГДИН, както и запис от боди камера за периода от 21:49 часа до 22:04 часа на 23.09.2025 г., е представена докладна записка, изготвена на 14.04.2026 г. от мл. експ. А. Б. – командир на отделение /л.82 –гръб/, с която докладва, че на 23.09.2025 г. в 20:00 часа застъпил на нощно дежурство.

Около 21:45 ч. по разпореждане на Д., съгл. чл.85, ал.1 и чл.86, ал.2 от ППЗИНЗС било извършено претърсване на спално помещение № 16, гр. 5 и личен обиск на настанените в него лица. В докладната записка е посочено също, че преди извършване на претърсването, боди камерата не се включила, поради което видеозапис не е осъществен. При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното: Искът е допустим. Предявен е от лице, което твърди настъпили неимуществени вреди вследствие действия на специализираните органи по изпълнение на наказанията, и е насочен срещу надлежния ответник – ГДИН, юридическо лице по чл. 12, ал. 2 от ЗИНЗС, осъществяващо прякото ръководство и контрол върху дейността на местата за лишаване от свобода. Разгледан по същество, искът е неоснователен по следните съображения: Съгласно чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3 ЗИНЗС. Чл. 3, ал. 1 от ЗИНЗС забранява осъдените и задържаните под стража да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително 3/7 отношение. Съгласно ал. 2 за нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

Отговорността по чл.284, ал.1 от ЗИНЗС е обективна. За възникването ѝ не е необходимо

установяване на вина на конкретно длъжностно лице, но е следва да бъде доказано че изпълнението на административната дейност на специализираните органи по изпълнение на наказанията, е по такъв начин и с такъв интензитет, че съставлява нарушение на чл.3 от ЗИНЗС. При установено такова нарушение настъпването на неимуществените вреди се предполага до доказване на противното съгласно чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС. Забраната по чл.3 от ЗИНЗС съответства на гаранцията по чл. 3 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи. Съгласно установените стандарти в практиката на Европейския съд по правата на човека, за да попадне в приложното поле на чл. 3 от Конвенцията, третирането следва да достигне определена минимална степен на тежест. Преценката е относителна и зависи от всички обстоятелства по случая, включително естеството и контекста на действията, тяхната продължителност, физическите и психическите последици за лицето, както и неговото здравословно състояние и други индивидуални характеристики – в този смисъл делото М. срещу Х. (Жалба № 7334/13).

По отношение на разпределението на доказателствената тежест в случая тя е върху ответника, който следва да установи законосъобразното извършване на административната дейност, която се сочи, че е преценила вредите, а ищецът твърденията си в исковата молба относно обстоятелствата при извършване на дейността. В настоящия случай съдът следва да разграничи, от една страна, наличието на законово основание за извършване на претърсването и личния обиск, и от друга – начина, по който конкретните действия са били осъществени, и дали последният достига прага на забраненото от чл. 3 от ЗИНЗС третиране. Съгласно чл. 86, ал. 1 от ППЗИНЗС претърсване на помещенията се извършва задължително най-малко веднъж месечно по предварително утвърден график. Съгласно чл. 86, ал. 2 от ППЗИНЗС при необходимост, по разпореждане на посочените в нормата длъжностни лица, могат да се извършват допълнителни обиски и претърсвания по всяко време на денонощието. Сред изброените длъжностни лица е и ръководителя на дежурната част. По делото е установено, че процесното претърсване е извършено по разпореждане на дежурен главен надзирател.

Не е представен писмен акт, с който претърсването да е било наредено, но от приложимата нормативна уредба не следва изискване разпореждането непременно да бъде в писмена форма. В този смисъл, липсата на изричен писмен акт, с който да е разпоредено процесното претърсване не води до незаконосъобразност на извършените действия на служителите на ответника, които видно от представените по делото докладни записки, са изпълнили устна заповед за претърсване отправена от компетентно, според чл.86, ал.1 от ППЗИНЗС лице дежурен главен надзирател на Затвора в [населено място]. Същевременно по делото не са представени конкретни доказателства 4/7 относно необходимостта, наложила извършването на допълнително претърсване именно в посочения час, въпреки дадените от съда указания до ответника. Това обстоятелство обаче не е достатъчно само по себе си, за да обоснове нарушение на чл. 3 ЗИНЗС. Предмет на настоящото производство не е самостоятелен контрол за законосъобразност на конкретно разпореждане за претърсване, а установяване дали действията на специализираните органи по изпълнение на наказанията са довели до третиране, забранено от чл. 3 ЗИНЗС. По отношение на извършения личен обиск следва да бъде съобразена и разпоредбата на чл. 92 от ЗИНЗС, която урежда основанията и компетентността за извършването му, както и чл.93 от ЗИНЗС, съгласно който обискът се извършва по начин, който не уронва честта и достойнството на лишения от свобода. От доказателствата по делото се установява извършването на личен обиск, но ищецът не сочи конкретни действия при самия личен обиск, различни от общото твърдение, че е бил поставен с лице към стената.

Не са изложени данни за физическа принуда, събличане при унижителни условия, употреба на

помощни средства, физическо насилие или други действия, които по начин и интензитет биха могли сами по себе си да достигнат минималния праг на чл. 3 ЗИНЗС. Поради това, дори да се приеме, че доказателствата не дават възможност за категоричен извод относно всички формални предпоставки за извършване на личния обиск, от това не следва за доказано осъществяване на фактическия състав по чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС. По отношение на часовия диапазон съдът приема, че от съвкупната преценка на доказателствата се установява започване на действията около 21:45 – 21:50 часа и приключването им около 22:03 – 22:04 часа. Следователно претърсването е било с кратка продължителност. Макар приключването му да е настъпило непосредствено след началния час на определеното време за нощен сън, това обстоятелство, разгледано самостоятелно и в контекста на възможността по чл. 86, ал. 2 ППЗИНЗС допълнителни претърсвания да бъдат извършвани по всяко време на денонощието, не достига интензитет, който да обоснове нарушение на чл. 3 ЗИНЗС.

Другият спорен въпрос е относно начина на извършване на претърсването и по точно относно документацията, съхранявана от ищеца. В тази връзка съдът отчита противоречивото процесуално поведение на ответника относно наличието на видеозапис. От една страна, в представената пред съда докладна записка от 14.04.2026 г. е заявено, че боди камерата не се включила и запис не бил извършен. От друга страна, от постановлението на СГП и протокол рег. № 10942/15.10.2025 г. безспорно се установява, че такъв запис е съществувал, бил е снет на диск и е послужил при прокурорската проверка. При това положение съдът не кредитира съдържащото се в докладната от 14.04.2026 г. твърдение, че видеозапис не е съществувал. Непредставянето пред съда на доказателство, за което е установено, че е било създадено и се е намирало под контрола на администрацията, следва да бъде отчетено при преценката на останалия доказателствен материал. Това обаче не означава да се възприемат като безспорно установени всички твърдения на ищеца, а до преценка дали същите се подкрепят от наличните по делото преки и косвени доказателства.

В случая съдържанието на видеозаписа е подробно възпроизведено в постановлението на СГП, съставено преди настоящото дело и представляващо официален документ. От описанието в него се установява, че служителите са премествали папки и класьори, без системно да изваждат съдържанието им; част от отделни листове са паднали на пода при повдигане на куп документи, след което служителят ги е събрал и преместил. Тези данни кореспондират в определена степен с твърдението на ищеца, че част от документацията му е била разместена при проверката. Ето защо съдът приема за установено, че в хода на претърсването е било извършвано преместване на 5/7 съхраняваните от ищеца папки и класьори и че част от отделни документи са попаднали на пода, което обективно е могло да доведе до известно разместване на документацията и до последваща необходимост тя да бъде подредена. Не се установява обаче съдържанието на папките и класьорите да е било целенасочено и систематично изваждано и смесвано, нито да са били унищожавани, повреждани, изземвани или изгубвани документи.

В протокола за претърсване и обиск е отразено, че вещи не са иззети и ищецът не е вписал възражения. Липсата на възражение в протокола сама по себе си не изключва възможността впоследствие да бъдат установени неправомерни действия, но има значение при общата доказателствена преценка, особено съпоставена със сведенията на самия ищец от 10.10.2025 г., в което той изрично сочи, че документи не са му вземани, а само са били разместени. Не са представени доказателства в подкрепа на твърденията, че служителите умишлено са стъпвали върху документите, унищожавали са книжа или са извършвали действия с цел унижаване, сплашване или наказване на ищеца. При така установените факти съдът приема, че действията по преместване на папките и разпиляването на отделни листове са могли да причинят на ищеца

раздразнение, неудобство и необходимост от последващо подреждане на част от документацията. Тези последици обаче не достигат минималната степен на тежест, необходима за приложението на чл. 3 от ЗИНЗС и чл. 3 от ЕКПЧ.

При преценката съдът отчита кратката продължителност на претърсването, липсата на данни за употреба на физическа сила или помощни средства, липсата на отнети, унищожени или изгубени документи, както и липсата на доказани физически или трайни психически последици от случилото се. Не са ангажирани и конкретни доказателства, че разместването на документацията е възпрепятствало ефективно упражняването на процесуалните права на ищеца по някое от посочените от него съдебни производства или прокурорски преписки. Не са представени съдебни протоколи, разпореждания, определения или други актове, от които да се установява, че поради действията на служителите ищецът е пропуснал процесуален срок, не е могъл да представи доказателство, не е бил в състояние да участва ефективно в производство или е претърпял друг конкретен неблагоприятен процесуален резултат. Поради това твърдението на ищеца за възпрепятстване на правото на защита остава недоказано. Позоваването на чл. 13 от ЕКПЧ също не обосновава самостоятелно уважаване на предявения иск, доколкото не се установява нарушение на материално право по Конвенцията, във връзка с което да възниква въпрос за липса на ефективно вътрешноправно средство за защита. Що се отнася до посочените от ищеца разпоредби на Международния пакт за граждански и политически права, твърденията са изложени общо и не сочат конкретно самостоятелно нарушение, различно от вече обсъденото. Неоснователно е и позоваването на чл. 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз и чл. 4, § 3 от Договора за Европейския съюз.

Съгласно чл. 51, § 1 от Хартата нейните разпоредби се отнасят до държавите членки единствено, когато те прилагат правото на Съюза. Настоящият спор е свързан с действия на националната администрация при изпълнение на наказание „лишаване от свобода“, като по делото не е установена връзка с прилагането на конкретна норма на правото на Европейския съюз, която да обуславя приложимост на Хартата. Следователно, независимо, че при извършеното претърсване е допуснато разместване и разпиляване на част от съхраняваната от ищеца документация и независимо, че не е представен видеозапис, доказаното по делото третиране, разгледано в неговата цялост, не достига минималната 6/7 степен на тежест, необходима, за да бъде квалифицирано като изтезание, жестоко, нечовешко или унизително отношение по смисъла на чл. 3 от ЗИНЗС. При липса на установено нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС не е осъществена основната материалноправна предпоставка за възникване на отговорността на държавата по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС. Поради това предявеният иск следва да бъде отхвърлен като неоснователен. По разноските: Ответникът е направил искане за присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Съдът намери искането за неоснователно. Съгласно чл. 286, ал. 2 ЗИНЗС, когато искът бъде отхвърлен изцяло, съдът осъжда ищеца да заплати разноските по производството. Разпоредбите на чл. 286, ал. 2 и ал. 3 ЗИНЗС представляват специална уредба по отношение на общите правила за отговорността за разноски по АПК и ГПК. В тях не е предвидено заплащане на юрисконсултско възнаграждение в полза на ответника при отхвърляне на иск по чл. 284 от ЗИНЗС. Воден от горното и на основание чл. 286, ал. 2 и ал. 3 от ЗИНЗС, във връзка с чл. 203 и сл. АПК, Административен съд София-град, I отделение, 6-и състав

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ предявения от Е. Д. М. с ЕГН [ЕГН] срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ иск за заплащане на обезщетение в размер на 100 000 (сто хиляди) лева за претърпени неимуществени вреди, за които твърди, че са причинени от действия на служители на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ при извършено на 23.09.2025 г. претърсване на

спално помещение № 16 и личен обиск. Решението може да се обжалва с касационна жалба пред тричленен състав на Административен съд София-град в 14-дневен срок от съобщаването му.
СЪДИЯ: 7/